

ÖZ

Yazar	: Şamşidin MAMATKULOV
Üniversite	: Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi
Anabilim Dalı	: İslam Bilimleri
Tezin Niteliği	: Yüksek Lisans Tezi
Sayfa Sayısı	: XIV + 134
Mezuniyet Tarihi	: 29/12/2017
Tez Danışmanı	: Yrd. Doç. Dr. Ali YÜKSEK

FIKİH USÛLÜ'NDE LAFZÎ İSTİNBÂT YÖNTEMİ

Fıkıh usûlü âlimleri fıkıh ilminin ana kaynakları olan Kur'ân ve Sünnet'in metinlerini anlayabilmek ve onlardan hüküm istinbât etmek amacıyla birtakım kurallar ve metodlar tespit etmeye çalışmışlardır ve bunları “menâhicü'l-istinbât” (istinbât yöntemleri) olarak adlandırmışlardır. İstinbât yöntemlerinden lafzî istinbât kendine hâs mevkie sahiptir. Çünkü, asıl kaynaklar Arapça olduğu için kaynaklardaki kullanılan lafızların hangi anlamda kullanıldığı ve bunun haricinde metnin anlaşılması bakımından lafız ve ibareyle ilgili olan bütün yönlerin bilinmesi lazımdır. Aksi halde kaynakları doğru anlamak ve isabetli hüküm çıkarmak mümkün değildir. Bu bağlamda tezimizde Hanefî usûlcüler lafzî istinbât yöntemini nasıl ele aldığı ve lafızları hangi açılardan nasıl taksîmata tâbi tuttukları tespit edilmiştir ve bir de söz konusu lafızların nasıl anlaşılması gerektiği hükümleriyle beraber belirlenmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Fıkıh Usûlü, Lafız, İstinbât, Lafzî İstinbât, taksîmat.

КЫСКАЧА МАЗМУНУ

Даярдаган	:	Шамшидин МАМАТКУЛОВ
Университет	:	Кыргыз Түрк “Манас” Университети
Багыты	:	Теология (Ислам таануу)
Иштин сыпаты	:	Магистирдик диссертация
Беттердин саны	:	XIV + 134
Бүтүрүү датасы	:	29/12/2017-ж.
Илимий жетекчи	:	доц. м.а., док. Али ЙҮКСЕК

ИСЛАМ УКУГУНУН МЕТОДОЛОГИЯСЫНДА

«ЛАФЗИ ИСТИНБАТ» МЕТОДУ

Фикх усулу жаатындагы аалымдар фикх илиминин башкы булактары болуп эсептелген Куран менен сүннөттүн тексттерин түшүнүү жана алардан өкүм чыгаруу максатында бир топ эрежелер менен методдорду аныктоого аракет кылышып, аларды жалпысынан “манаахижул-истинбат” (истинбат методдору) деп аташкан. Истинбат методдорунан лафзий истинбат өзүнө таандык өзгөчө орунга ээ. Анткени, түпкү булактар араб тилинде болгондугу себептүү булактарда колдонулган сөздөрдүн кандай мааниде колдонулгандыгы жана андан сырткары тексттин туура таризде түшүнүлүшү өңүтүнөн сөз жана сөз айкаштарына (фразеологизмдерге) тийиштүү болгон бардык маселелерди жакшылап өздөштүрүү талап кылынат. Болбосо булактарды туура түшүнүү жана туура өкүм чыгаруу такыр мүмкүн эмес. Мына ошондуктан бул диссертацияда Ханафи усулчулары лафзий истинбат методун жана өкүм чыгарууда сөздөрдү кандай өңүттөрдөн кандай түрлөргө бөлгөндүгү талдоого алынган. Ошондой эле талдоого алынган сөздөрдү кантип түшүнүү керек экендиги өкүмдөрү менен бирге берилген.

Түйүндүү сөздөр: Ислам укугунун методологиясы (фикх усулу), сөз (лафыз), өкүм чыгаруу (истинбат), лафзи истинбат, түрлөргө бөлүштүрүү.

АБСТРАКТ

Выполнил : Шамшидин Маматкулов
Университет : Кыргызско-Турецкий Университет “Манас”
Направление : Теология (Исламоведение)
Вид диссертация : Магистерская диссертация
Количество страниц : XIV + 134
Дата окончания : 29/12/2017 г.
Научный руководитель : и.о. доц., док. Али ЮКСЕК

«МЕТОД «ЛАФЗИ ИСТИНБАТ» В МЕТОДОЛОГИИ ИСЛАМСКОГО ПРАВА»

Ученые методологии фикха для того чтобы понять тексты Корана и Сунны которые представляют собой первоисточник науки фикх, и извлекать оттуда постановления, определили некоторые правила и методы и назвали их как «манаахидж аль-истинбат» (методы истинбата). Лафзи истинбат как один из методов истинбата имеет свое особое место. Поскольку основные источники является на арабском языке, необходимо знать все направления, связанные со словами и фразами, в терминах и значениях слов, используемых в источниках в понимании текста. В противном случае невозможно будет правильно понять источники и выявить правильное постановление. Данная работа посвящена изучению исследования методов лафзи истинбат ханафитскими методологами, углы их разделения. Исследуя фразы приводятся примеры значений последних на ряду с всевозможными постановления.

Ключевые слова: Методологиз Исламского права (Усуль аль-фикх), слова (лафз), истинбат, лафзи истинбат, классификация.

ABSTRACT

Prepared by : Shamshidin MAMATKULOV
University : Kyrgyz-Turkish Manas University
Department : Islamic Studies
Degree of The work : Master is Thesis
Number of Pages : XIV + 134
Finished Date : 29/12/2017
Supervisor : Ass. Prof. Dr. Ali YUKSEK

THE METHOD OF “LAFZÎ İSTİNBAT” IN THE METHODOLOGY OF İSLAMİC LAW

The scholars of *usul al-fiqh* tried to determine some rules and methods in order to understand the Qoran and Sunnah and to make a deduction on them. They named that methods “*manahij al-istinbat*” (methods of deduction) and *lafzî istinbat* (literal deduction) has a unique position in that methods. Because, all main sources are in Arabic language and need to be known all the directions related to the word and phrases in terms of understanding the text and the meaning of the words that used in the sources. Otherwise, its not possible to correctly understand resources and make accurate judgement. In this context, have been detected in this thesis, how the Hanafi specialists in *usul al-fiqh* dealt the methods of literal deduction and how they classified it. Also, tried to determined how to understand the phrases together with the provisions.

Keywords: Methodology of Islamic Law (*Usul al-Fiqh*), Phrase (*Lafz*), Deduction (*İstinbat*), *Lafzî İstinbat*, Classifying.